Julen 1902

Västmanland

i ord och bild

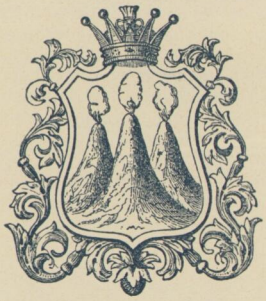

Utgifvet af Bärgslagsbladets Redaktion

Våra nyvalda lagstiftare.

Det är rask omsättning på länets riksdagsbänk i Andra kammaren. Hvarje valperiod ha vi haft att presentera en eller flere nya ledamöter. I år blir det ej mindre än fyra. På grund af att ännu ett omval sannolikt förestår i västra domsagan, där emellertid båda kandidaterna äro nya män, medtaga vi ingen af dessa.

*

Den äldste af de nyvalda representanterna är landbrukaren *Leon. Lindewall* på Flosta, hvilken skall intaga aflidne Ad. Ericsons å Ransta plats för *östra domsagan.*

Hr Lindewall är född den 31 januari 1852 i Säfva, Altuna socken. Han aflade studentexamen i Upsala 1871 och genomgick 1874—76 Ultuna landtbruksinstitut. Sedermera har han ägnat sig åt praktiskt jordbruk och arrenderar för närvarande Flosta fideikomissegendom, tillhörig grefve C. Cronhjelm.

Hr Lindewall har varit betrodd med många kommunala uppdrag och äfven förut påtänkt som riksdagskandidat, ehuru han då — liksom äfven i år — med en viss tillbakadragenhet afböjt det hedrande förtroendet.

Så har han varit ordförande i Altuna sockens kommunalnämd 1880—84, nämdeman 1883—88, landstingsman sedan 1885, ledamot af Västmanlands läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott 1891—97, ledamot i styrelsen för länets brandstodsbolag sedan 1890, uppskattningsman vid utarrendering och försäljning af kronoegendomar sedan 1891, ledamot af inskrifningsrevisionen i Upsala för Sala rullföringsområde och är för närvarande ordförande i Altuna sockens kommunalstämma.

LEON. LINDEWALL

Hr Lindewall har icke vid dessa sina många uppdrags utförande varit hvad man kallar en "rifvande karl", som sökt tränga sig fram och vinna uppmärksamhet, hvilket man anmärkt om hans företrädare. Till sin personlighet är hr Lindewall förbindlig, human, nästan tillbakadragen, och hans offentliga verksamhet har burit samma prägel. Han har dock städse varit på sin post och intagit sin egen ställning såsom det anstår en självständig man. Sådant är det allmänna vitsordet åt den nye riksdagsmannen — och det är icke dåligt.

Han uppsattes och valdes nästan mot sin vilja. Men man är öfvertygad om, att han känner uppdragets vikt och ansvar och skall samvetsgrannt fullgöra det. Han valdes också utan att afgifva någon offentlig "politisk trosbekännelse", men antages vara högerman. De, som känna honom personligen, försäkra emellertid, att han med säkerhet måste ställas bra långt till vänster om sin företrädare. Hr Lindewall intager således äfven i detta hänseende en förbindlig, human och framsynt ståndpunkt.

*

Vid valet i *södra domsagan* blef grefve Alex. Hamilton, som förra året utsågs till aflidne G. Olssons i Frössvi efterträdare, besegrad af sin dåvarande motkandidat folkskollärare *Johan Forssell* i Kolbäck. Hr Forssell erhöll också vid första valet 1891 majoritet (417 röster mot 412), men sedan valet upphäfts, stannade han i minoritet vid omvalet. I år valdes han med 727 röster, mot 659 röster å grefve Hamilton.

Denne senare fick således bevista blott en enda riksdag.

Johan Forssell är bondson, född den 16 mars 1855 i Hökhufvuds socken af Stockholms län, där fadern var hemmansägare. Efter slutad skolgång (i Gimo bruks folkskola) var Forssell i tre år anställd som skrifbiträde å ett kronofogdekontor. Sedermera studerade han vid folkskollärareseminarierna i Upsala och Hernösand och aflade folkskollärareexamen vid sistnämda läroanstalt den 3 juni 1875. Han innehade därefter vikariat i Fäggeby folkskola i St. Skedvi s:n, Dalarne, 1875 och blef ordinarie folkskollärare i Bispbärg, Säters socken, 1876 samt erhöll sin nu innehafda tjänst i Kolbäcks socken 1878.

Forssell har idkat trägna studier på egen hand, särskildt i språk, samt talar och skrifver engelska, tyska och franska. Om biskötsel, som han särskildt intresserat sig för, har han skrifvit uppsatser i skandinaviska, tyska, engelska och amerikanska tidskrifter. Han har äfven skrifvit sociala och politiska artiklar i tidningspressen.

I egenskap af biskötare har han gjort sig känd både som konstruktör af en särdeles ändamålsenlig bikupa och som instruktör och föredragshållare inom länets biskötareförening

Kommunala uppdrag har hr Forssell icke innehaft många; dock har han varit ordförande i socknens brandstodskomité för nya länsbolaget sedan 1882 samt åtskilliga gånger ledamot i bevillningsberedning och taxeringskomitéer.

Att den nyvalde representanten är väl hemmastadd i de sociala och politiska dagsfrågorna, bevisade han genom sina väl genomarbetade programtal såväl i fjol som under årets valrörelse. Han har äfven ganska god förmåga att tala offentligt.

Under valrörelsen gjordes försök att både enskildt och offentligt framställa hr Forssell som ett original, eller som en sådan där enstörig, inåtvuxen gammal skolmästaretyp, hvilken icke skulle kunna tala vid folk. Detta, som vederlades af hans trängre vänkrets, är så långt ifrån händelsen, att hr Forssell tvärtom är en öppen, gladlynt, vinnande sällskapsmänniska.

Vi äro därför öfvertygade om, att södra domsagans representant, den intelligente och för de politiska frågorna lifligt intresserade skolläraren, skall på alla sätt med heder för både sig själf och domsagan fullgöra sitt viktiga förtroendeuppdrag.

*

Det mäst uppseendeväckande af alla länets riksdagsval i år var valet i *Västerås stad*, då en ung arbetare därvid besegrade stadens mäktige och inflytelserike borgmästare, hvilken efter förre riksdagsmannens afsägelse uppsattes som kandidat af de "moderate". Valet var naturligtvis ett uttryck för politiska åsikter, slaget stod mellan "vänster" och "höger".

Den valde, järnarbetaren *Viktor Larsson*, är född den 18 juni 1869 i Kolbäcks socken.

Larsson har gjort sig väl känd inom arbetarnes föreningsverksamhet och i godtämplarorden, af hvilken han är mångårig medlem. Han har också hedrats med alla slags förtroendeuppdrag inom dessa korporationer. I järnarbetarnes fackförening har han varit ordförande sedan 1895 samt i öfrigt varit en af de ledande inom Västerås lifskraftiga "arbetarekommun".

På hösten 1899 valdes Larsson som arbetarerepresentant till ledamot af Västerås stadsfullmäktige och blef i år omvald med mycket högt röstetal.

Larsson är en man med öppen blick, godt hufvud och icke utan förmåga att tala offentligt samt gör i allo ett mycket sympatiskt intryck. Detta förklarar också, att så många utom arbetarnes egna led visade honom sitt förtroende vid valet.

JOHAN FORSSELL

VIKTOR LARSSON

Hälg-, gång- och böndagar.

Hälgdag kallas inom de kristna kyrkorna hvarje dag, som till erinring om någon troslära eller någon religiöst betydelsefull tilldragelse firas liksom söndagen med offentlig gudstjänst och hvila från arbetet.

Sådana dagar äro i den svenska kyrkan, enligt kungl. förordningen den 4 nov. 1772 de två första dagarne af de tre stora högtiderna, jul, påsk och pingst, samt nyårsdagen, trettondedag jul, Marie bebådelsedag, långfredag, Kristi himmelsfärdsdag och midsommardagen (Johannes Döparens dag). Äfven Marias kyrkogång (kyndelsmässodag), Mikaelisdag och allhelgonadag äro bibehållna som hälgedagar, men infalla dessa på söckendagar, firas de på nästföljande söndag.

Den katolska kyrkan firar dessutom Kristi lekamens fäst, fästen för Marias obefläckade aflelse, Marie himmelsfärdsdag, Titus och Paulus dag samt alla själars dag. I det protestantiska Tyskland samt i Norge och Danmark är midsommardagen icke mer hälgdag.

Hvad nu gångdagar (på äldre svenska gangdagher) eller böndagar särskildt beträffar, kallades fordom med detta namn dagarne mellan bönsöndagen och Kristi himmelsfärdsdag, emedan folket i den katolska tiden på dessa dagar plägade med kors, helgonbilder och vigvatten gå i procession omkring åkrar och ängar samt under klockringning sjunga psalmer och läsa böner till Gud, jungfru Maria och helgonen, att de måtte afvärja landsplågor samt välsigna land och rike.

Det säges att detta bruk först blifvit infördt af biskop Mamertus i Vienne (fransk stad vid Rhone, söder om Lyon), omkring år 450. Af det svarta kors, som bars i spetsen för processionen, benämdes dessa dagar äfven svarta korsets dagar; måndagen och tisdagen i ofvannämda vecka firades med gudstjänst, men detta upphäfdes genom samma kungl. förordning den 4 nov. 1772. Lilla gångdagen kallades en dylik bönedag, som firades den 25 april.

Dessa gångdagar äro icke att förväxla med de "Allmänna tacksägelse-, faste-, bot- och bönedagar", hvilkas ändamål är att väcka folket till besinning af dess andliga behof och genom offentliga förböner nedkalla Guds välsignelse öfver samhället. Dylika högtider firas i de flesta protestantiska land. I Sverge voro de brukliga redan under den katolska tiden.

För att afvända en smittosam sjukdom lät Magnus Ladulås 1280 och 1289 påbjuda allmän fasta och bättring. Gustaf I lät 1544 anordna åtta på hvarandra följande böndagar till afvärjande af oväder och andra landsolyckor, och sedan bestämde han, att årligen fyra böndagar skulle firas efter hvarandra. Erik XIV förnyade 1567 påbudet om böndagars hållande, och från 1676 har böndagarnes antal i svenska kyrkan städse varit fyra, hvarjämte en extra ordinarie böndag stundom firats.

Till en början högtidlighöllos böndagarne i Sverge på fredagar. Den 4 november 1772 bestämdes, att de från 1773 skulle firas på lördagar. 1783 och 1784 voro den första och den fjärde på lördagar, den andre och den tredje på söndagar. 1785 började man att fira alla på söndagar. 1790 bestämdes, att den första och tredje böndagen skulle firas på en söndag, den andra och den fjärde på en lördag, utom i Stockholm, där alla böndagarne fortfarande skulle firas på söndagar. 1792—93 högtidlighöllos böndagarne i hela riket på söndagar, 1804—06 firades den första och fjärde på lördag, den andra och tredje på söndag. Från 1807 ha böndagarne städse firats på söndag.